

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (deveti senat)

z dne 28. novembra 2019*

„Predhodno odločanje – Boj proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih – Direktiva 2000/35/ES – Člen 1 in člen 6(3) – Področje uporabe – Nacionalna ureditev – Trgovinski posli, financirani iz strukturnih skladov in Kohezijskega sklada Evropske unije – Izključitev“

V zadevi C-722/18,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (okrožno sodišče v Varšavi, 23. gospodarski pritožbeni oddelek, Poljska), z odločbo z dne 29. oktobra 2018, ki je na Sodišče prispela 19. novembra 2018, v postopku

KROL – Zakład Robót Wodno-Kanalizacyjnych sp. z o.o., sp.k.

proti

Porr Polska Construction S.A.,

SODIŠČE (deveti senat),

v sestavi D. Šváby, v funkciji predsednika senata, K. Jürimäe, sodnica, in N. Piçarra (poročevalec), sodnik,

generalni pravobranilec: E. Tanchev,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za poljsko vlado B. Majczyna, agent,
- za Evropsko komisijo K. Mifsud-Bonnici in M. Rynkowski, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: poljščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago uvodnih izjav 13, 20 in 22 Direktive 2000/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2000 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 226) ter člena 18 PDEU.
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbama KROL – Zakład Robót Wodno-Kanalizacyjnych sp. z o.o., sp.k. (v nadaljevanju: KROL) in Porr Polska Construction S.A. (v nadaljevanju: Porr) glede plačila – zadnjenavedene družbe prvonavedeni – zakonskih zamudnih obresti, ki se nanašajo na plačilo za gradnje, ki jih je družba KROL opravila na podlagi pogodbe, sklenjene med tema družbama.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodnih izjavah 9, 10, 13, 16, 20 in 22 Direktive 2000/35 je navedeno:
 - „(9) Razlike med državami članicami glede pravil in prakse plačevanja ovirajo pravilno delovanje notranjega trga.
 - (10) Posledica je znatno omejeno trgovinsko poslovanje med državami članicami. To je v nasprotju s členom [18] Pogodbe [DEU], saj bi morale biti podjetnikom omogočeno, da trgujejo na celotnem notranjem trgu v razmerah, ki zagotavljajo, da čezmejno poslovanje ne pomeni večjega tveganja kot domači promet. Če bi za domače in čezmejno poslovanje veljala bistveno drugačna pravila, bi prišlo do izkrivljanja konkurence.
 - [...]
 - (13) Ta direktiva bi se morala omejiti na plačila kot prejemke v zvezi s trgovinskimi posli in ne ureja poslovanja s potrošniki, obresti v zvezi z drugimi plačili, npr. plačili glede na zakonodajo o čekih in menicah, plačili kot nadomestili za škodo, vključno s plačili zavarovalnic.
 - [...]
 - (16) Zamuda pri plačilih je kršenje pogodbe, ki je postala finančno zanimiva za dolžnike v večini držav članic zaradi nizkih obrestnih mer na zamude pri plačilih in/ali dolgotrajnih postopkov sodnega varstva. Potrebna je odločna sprememba, vključno z nadomestili upnikom za njihove stroške, da bi preobrnil ta trend in zagotovili take posledice zamud pri plačilih, ki bi odvrčale od zapoznelega plačevanja.
 - [...]
 - (20) Posledice zamud pri plačilih lahko delujejo odvrčajoče samo, če hkrati obstaja postopek pravnega varstva, ki je hiter in učinkovit za upnika. V skladu z načelom nediskriminacije iz člena [18] Pogodbe [DEU] bi morali taki postopki biti na voljo vsem upnikom s sedežem v Skupnosti.
 - [...]

(22) Ta direktiva bi morala urejati vse trgovinske posle, ne glede na to, ali potekajo med zasebnimi ali javnimi podjetji ali med podjetji in državnimi organi, ob upoštevanju, da zadnji upravljajo z znatnim obsegom plačil podjetjem. Zato bi morala urejati tudi vse trgovinske posle med glavnimi izvajalci in njihovimi dobavitelji in podizvajalci.“

4 V členu 1 Direktive 2000/35, naslovljenem „Področje uporabe“, je določeno:

„Ta direktiva se uporablja za vsa plačila kot prejemke v zvezi s trgovinskimi posli.“

5 V členu 2, točka 1, prvi pododstavek, te direktive so „trgovinski posli“ opredeljeni kot „posli med podjetji ali med podjetji in državnimi organi, ki vodijo k dostavi blaga ali izvajanju storitev za plačilo“.

6 Člen 6(3) navedene direktive določa:

„Pri prenosu te direktive lahko države članice izključijo:

(a) dolgove, ki so predmet postopka poravnave zaradi plačilne nesposobnosti dolžnika;

(b) pogodbe, sklenjene pred 8. avgustom 2002; in

(c) terjatve obresti, manjše od 5 EUR.“

7 Direktiva 2000/35 je bila z učinkom od 16. marca 2013 razveljavljena z Direktivo 2011/7/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (UL 2011, L 48, str. 1), in sicer na podlagi člena 13, prvi odstavek, te direktive.

8 Člen 12(4) Direktive 2011/7 določa:

„Pri prenosu Direktive se države članice odločijo, ali bodo izključile pogodbe, sklenjene pred 16. marcem 2013.“

9 V skladu s členom 13, prvi odstavek, drugi stavek, te direktive se Direktiva 2000/35 nadalje uporablja za pogodbe, sklenjene pred 16. marcem 2013, za katere se prvonavedena direktiva na podlagi njenega člena 12(4) ne uporablja.

Poljsko pravo

10 Direktiva 2000/35 je bila v poljsko pravo prenesena z ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (zakon o rokih za plačilo v trgovinskih poslih) z dne 12. junija 2003 (Dz. U iz leta 2003, št. 139, pozicija 1323) (v nadaljevanju: zakon z dne 12. junija 2003), ki je začel veljati 1. januarja 2004.

11 V skladu s členom 4, točka 3(c), tega zakona se ta ne uporablja za:

„pogodbe, katerih predmet je dajatev, pri kateri gre za odplačno dobavo blaga ali opravljanje storitev, ki so v celoti ali delno financirane s sredstvi iz:

[...]

(c) strukturnih skladov in Kohezijskega sklada Evropske unije.“

- 12 Z zakonom z dne 8. marca 2013 (Dz. U. iz leta 2013, pozicija 403) za prenos Direktive 2011/7 je bil zakon z dne 12. junija 2003 razveljavljen z učinkom od 28. aprila 2013. Prvonevedeni zakon ne vsebuje določb, ki bi z njegovega področja uporabe izključevale trgovinske posle, ki se financirajo iz strukturnih skladov ali Kohezijskega sklada Evropske unije.
- 13 Na podlagi člena 15 tega zakona trgovinske posle, sklenjene pred 28. aprilom 2013, urejajo določbe zakona z dne 12. junija 2003.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 14 Družbo Teerag-Asdag Polska, ki se je nato združila z družbo Porr, je poljska državna blagajna kot naročnik gradenj na podlagi pogodbe, sklenjene 10. avgusta 2009, zadolžila za gradnjo cestne stavbe. Izvajanje te pogodbe se je delno financiralo iz sredstev iz Kohezijskega sklada Unije na podlagi pogodbe o sofinanciranju projekta.
- 15 Družba Porr je s pogodbo, sklenjeno 9. septembra 2009, izvedbo dela gradbenih del te stavbe zaupala družbi KROL.
- 16 Plačilo naj bi družba Porr poravnavala na podlagi računov, ki jih je družba KROL izstavljala sproti glede na napredovanje navedenih gradenj.
- 17 Družba KROL je, potem ko je družbi Porr poslala račune za plačilo za opravljene gradnje, tej družbi 3. septembra 2014 poslala izračun obresti, ki jih je bilo treba poravnati, in dva dni pozneje pisni opomin za plačilo zakonskih zamudnih obresti v roku sedmih dni od prejete tega opomina.
- 18 Ker na ta poziv ni bilo odziva, je družba KROL vložila tožbo pri Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy (okrajno sodišče v Varšavi, Poljska). To sodišče je s sodbo z dne 25. septembra 2017 tožbo družbe KROL za plačilo navedenih zamudnih obresti zavrnilo, ker je bila storitev, ki jo je ta morala opraviti, del projekta, ki ga je sofinanciral Kohezijski sklad Unije, in je bila zato izključena s področja uporabe zakona z dne 12. junija 2003.
- 19 Družba KROL je zoper to sodbo vložila pritožbo pri Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (okrožno sodišče v Varšavi, 23. gospodarski pritožbeni oddelek, Poljska). To sodišče dvomi o skladnosti zakona z dne 12. junija 2003 z Direktivo 2000/35 v delu, v katerem ta s svojega področja uporabe izključuje trgovinske posle, ki so v celoti ali delno financirani s sredstvi iz strukturnih skladov ali Kohezijskega sklada Unije.
- 20 V zvezi s tem predložitveno sodišče ugotavlja, da Direktiva 2000/35 ne razlikuje med trgovinskimi posli glede na izvor finančnih sredstev, ki pomenijo vir financiranja teh poslov, in ne določa različnega obravnavanja za posle, ki se financirajo iz strukturnih skladov Unije. To sodišče dodaja, da lahko izključitev teh poslov s področja uporabe zakona z dne 12. junija 2003 ogrozi cilj boja proti zamudam pri plačilih na notranjem trgu, ki ga uresničuje Direktiva 2000/35. Nazadnje poudarja, da družba KROL na dan sklenitve pogodbe ni vedela, da bo ta delno financirana iz Kohezijskega sklada Unije, in da se ta pogodba o sofinanciranju nikakor ni nanašala na pogodbo, ki sta jo sklenili družbi KROL in Porr.

- 21 V teh okoliščinah je Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (okrožno sodišče v Varšavi, 23. gospodarski pritožbeni oddelek), prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je v skladu s pravom Unije, zlasti uvodnimi izjavami 13, 20 in 22 Direktive 2000/35 [...] in členom 18 PDEU, s katerim je izraženo načelo prepovedi diskriminacije, dopustna možnost izključitve nadomestila za zamude pri plačilih v zvezi s posli, ki so v celoti ali deloma financirani s sredstvi iz strukturnih skladov in Kohezijskega sklada Evropske unije, ki izhaja iz člena 4, točka 3(c) [...], zakona [z dne 12. junija 2003]?“

Vprašanje za predhodno odločanje

Dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 22 Poljska vlada je po vložitvi tega predloga za sprejetje predhodne odločbe sporočila, da je bil zakon z dne 12. junija 2003, ki je izključeval nadomestila za zamude pri plačilih glede trgovinskih poslov, ki so v celoti ali delno financirani s sredstvi iz strukturnih skladov in iz Kohezijskega sklada Unije, razveljavljen z zakonom z dne 8. marca 2013, ki take izključitve ne določa več.
- 23 V teh okoliščinah mora Sodišče preveriti, ali je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti (glej v tem smislu sodbo z dne 15. julija 2004, Lenz, C-315/02, EU:C:2004:446, točki 53 in 54).
- 24 V obravnavanem primeru je treba opozoriti, da Direktiva 2011/7, ki je bila v poljsko pravo prenesena z zakonom z dne 8. marca 2013, v členu 12(4) določa, da se države članice odločijo, ali bodo z njenega področja uporabe izključile pogodbe, sklenjene pred 16. marcem 2013. Če država članica v skladu s členom 13, prvi odstavek, te direktive to možnost uporabi, se Direktiva 2000/35 nadalje uporablja za pogodbe, sklenjene pred tem datumom.
- 25 Zadnjenavedeno določbo je treba razlagati tako, da lahko države članice s področja uporabe Direktive 2011/7 izključijo zamude pri plačilu pri izvajanju pogodbe, sklenjene pred 16. marcem 2013, tudi če te zamude pri plačilu nastopijo po tem datumu (sodba z dne 1. junija 2017, Zarski, C-330/16, EU:C:2017:418, točka 34).
- 26 Iz elementov spisa, predloženega Sodišču, pa je razvidno, da člen 15 zakona z dne 8. marca 2013 izrecno določa, da trgovinske posle, sklenjene pred začetkom veljavnosti tega zakona, urejajo do tedaj veljavne določbe, med njimi zlasti določbe zakona z dne 12. junija 2003. Predložitveno sodišče v zvezi s tem pojasnjuje, da ker je bila pogodba iz postopka v glavni stvari sklenjena 9. septembra 2009, spada na področje uporabe zadnjenavedenega zakona, s katerim je bila prenesena Direktiva 2000/35.
- 27 Zato je razlaga določb te direktive ob upoštevanju dvomov, ki jih je navedlo predložitveno sodišče v zvezi s skladnostjo zakona z dne 12. junija 2003 z navedeno direktivo, potrebna.
- 28 Na postavljeno vprašanje je torej treba vsebinsko odgovoriti.

Vsebinska presoja

- 29 Predložitveno sodišče želi z vprašanjem za predhodno odločanje v bistvu izvedeti, ali je treba člen 1 in člen 6(3) Direktive 2000/35 razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni zakonodaji, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, v skladu s katero so trgovinski posli, ki so v celoti ali delno financirani s sredstvi iz strukturnih skladov in iz Kohezijskega sklada Unije, izključeni iz pravice do nadomestila za zamude pri plačilih, ki ga zagotavlja navedena direktiva.

- 30 V zvezi s tem je treba na prvem mestu opozoriti, da se določbe Direktive 2000/35 v skladu s členom 1 te direktive uporabljajo „za vsa plačila kot prejemke v zvezi s trgovskimi posli“.
- 31 V skladu s členom 2, točka 1, prvi odstavek, te direktive je pojem „trgovinski posli“ opredeljen kot „posli med podjetji ali med podjetji in državnimi organi, ki vodijo k dostavi blaga ali izvajanju storitev za plačilo“. To določbo je treba razlagati ob upoštevanju uvodnih izjav 13 in 22 navedene direktive, iz katerih je med drugim razvidno, da se ta direktiva v bistvu uporablja za vsa plačila kot prejemke v zvezi s trgovskimi posli, vključno s plačili med podjetji in državnimi organi, razen za poslovanje s potrošniki in druge vrste plačil.
- 32 Iz tega izhaja, da člen 1 Direktive 2000/35 v povezavi s členom 2, točka 1, prvi odstavek, te direktive področje uporabe te direktive opredeljuje zelo široko. Ob upoštevanju teh določb ni nikakor očitno, da bi bil s tega področja izključen trgovski posel, katerega financiranje je v celoti ali delno zagotovljeno s sredstvi iz strukturnih skladov in Kohezijskega sklada Unije.
- 33 Na drugem mestu je treba poudariti, da člen 6(3) Direktive 2000/35 državam članicam sicer omogoča, da s področja uporabe nacionalne zakonodaje za prenos te direktive izključijo dolgove, ki so predmet postopka poravnave zaradi plačilne nesposobnosti dolžnika, pogodbe, sklenjene pred 8. avgustom 2002, in terjatve obresti, manjše od 5 EUR. Vendar je treba navedeni člen 6(3) kot izjemo od načela, določenega v členu 1 Direktive 2000/35, v skladu s katerim se določbe te direktive uporabljajo za vsa plačila kot prejemke v zvezi s trgovskimi posli, razlagati ozko (glej po analogiji sodbo z dne 10. aprila 2014, ACI Adam in drugi, C-435/12, EU:C:2014:254, točka 22 in navedena sodna praksa).
- 34 Iz navedenega izhaja, da Direktiva 2000/35, ker ne določa, da se ob njenem prenosu v nacionalno pravo izključijo trgovski posli, katerih financiranje je v celoti ali delno zagotovljeno s sredstvi iz strukturnih skladov in Kohezijskega sklada Unije, nasprotuje nacionalni ureditvi, ki tako izključitev določa.
- 35 Ta ugotovitev je podprta s ciljem Direktive 2000/35, ki je, kot je navedeno v njenih uvodnih izjavah 9, 10 in 20, namenjen uskladitvi posledic zamude pri plačilu, da se jim zagotovi odvratilni učinek, tako da trgovski posli na celotnem notranjem trgu niso ovirani.
- 36 Izključitev nezanimljivega dela trgovskih poslov – in sicer tistih, katerih financiranje je v celoti ali delno zagotovljeno s sredstvi iz strukturnih skladov in Kohezijskega sklada Unije – iz upravičenosti do mehanizmov boja proti zamudam pri plačilih, določenih z Direktivo 2000/35, pa bi nujno povzročila zmanjšanje polnega učinka navedenih mehanizmov, vključno za posle, ki lahko vključujejo gospodarske subjekte iz različnih držav članic.
- 37 V teh okoliščinah člena 18 PDEU v tem okviru ni treba razlagati.
- 38 Glede na zgoraj navedeno je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 1 in člen 6(3) Direktive 2000/35 razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni ureditvi, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, v skladu s katero so trgovski posli, ki so v celoti ali delno financirani s sredstvi iz strukturnih skladov in iz Kohezijskega sklada Unije, izključeni iz pravice do nadomestila za zamude pri plačilih, ki ga zagotavlja navedena direktiva.

Stroški

- 39 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, nastali za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (deveti senat) razsodilo:

Člen 1 in člen 6(3) Direktive 2000/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2000 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih je treba razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni ureditvi, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, v skladu s katero so trgovinski posli, ki so v celoti ali delno financirani s sredstvi iz strukturnih skladov in iz Kohezijskega sklada Evropske unije, izključeni iz pravice do nadomestila za zamude pri plačilih, ki ga zagotavlja navedena direktiva.

Podpisi